

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja s pošto prejemana ali v Gorici na dom pošiljana za družabnike polit. društva „Soča“:

Vse leto . . . . . f. 4.—
Pol leta . . . . . „ 2.—
Četrť leta . . . . . „ 1.10

Za nedružabnike:

Vse leto . . . . . f. 4.50
Pol leta . . . . . „ 2.30
Četrť leta . . . . . „ 1.20

Posamezne številke se dobivajo po 10 soklov v Gorici pri Paternoliju in Seharju; v Trstu v tobakarnicah „Via del Belvedere 179“ in „Via della caserma 60“.

SOČA

Pri oznanilih se plačuje za navadno tristočno vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat.

Za večje širke po prostoru in vsak pot 30 kr. za kolek.

Naročnina in dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredniku: Viktorju Dolencu v Gorici, Contrada della croce 233, poleg preture, kjer se nehalja tudi upravnistvo. — Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno frankujejo. — Delalcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri urednistvu.

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Slovensko uradovanje.

II.

Da brže dožemo dejansko izvrševanje enakopravnosti v javnih uradih, na to mora ves narod delati, marajo, kakor smo že zadnjic omenili, vse vrste stanov prategniti svoje moči k složenju in doslednemu delovanju.

Do zdaj smo več zahtevali, nego sami delali in dosedanja vspehi kaže, da smo bili nepraktični. Delajmo znanprej sami, spoštujmo sami svoj materni jezik in rabimo ga vsi in vselej v društvu, v javnem življenju, v navadnih in važnih opravilih. Tako mu pridobimo najprej spoštovanje drugih, sebi pa stavimo naj dostojnišo podlago, na kojoj opiraje se bomo lahko uspešno zahtevali, da se z nami v slovenskem jeziku občuje tam, kjer bi se se kak trnoglavi zagrozevec tega branil, ne boječi se nevsedečega ugovora, da dejansko sami sebi ne priznavamo tega, česar priznavanje trjamo od vlade in njenih po stavljencev.

Zadnjic smo povdarjali, da merajo naši odretniki in noterji Slovencem vselej slovenska pisma sestavljati, ker se po tej poti najložeje vrede slovensko uradovanje v naše sodnje.

Danes pa hočemo našim županom prav najuo priporočati, da iztrebijo sčistoma vso tujščino iz svojih občinskih uradov in da poslujejo v notranjih občinskih opravilih in z vsami javni oblastnjacmi samo v slovenskem jeziku. Tako bodo najzdatsejši pripomogli, da se vrede slovensko uradovanje tudi v vse politiske in administrativne uradaje.

Župan je zastopnik občine, in če je občina slovenska, je vendar najnaravnost, da jo po slovensko zastopa. A ne samo najnaravnost je to, ampak tudi častno in dostojno. Župan mora biti pazljiv in zvest varuh pravic svoje občine, — in med te spadajo v prvi vrsti narodne pravice, katere mora pred vsem sam vsako spoštovati a potem tudi buditi, da jih drugi, (in posebno javne oblastnjaci, s katerimi je občina v dotiki), spoštujejo in spoštujejo.

Da bi poslovali občinski in drugi domači uradi v tujh jezikih, tega ne nalajamo menja

pri nobenem drugem narodu, nego pri nas Slovencih. Vsi naši slovaški bratje, Čehi, Poljaci, Hrvatje, Srbi rabijo v svojih uradih svoj materni jezik; enaka je pri naših sosedih na južni meji. Vse občine v goriški Furlaniji poslujejo edino le v italijanskem jeziku. Samo na Slovenskem hlapčajo se še sem ter tja v nemščini in italijansčini oni, ki se zvejo občinske gospodarje. Ali naj to sramotno, da se gospodar ne drzne rabiti svojega jezika v svoji hiši? ali ne skruni to značaja slovenskih županov, da se vklanajo tujščini v svojih občinah, da se sami sebe in svoje občine podložno mečejo pod tujčevo peto? Da, neskončno žalostno in sramotno je to! A hvala Bogu, da je čedalje manj takih županov, in da se prav čvrsto množi število onih, katere je že presnila zavest prave državljanske svobode in v katerih se je prebudil zraven rodoljublja tudi možki pogum, da ne delajo samo v narodnem zmislu, ampak se tudi kažejo nevpogljive kedar jih gosposke v nasprotnem zmislu prigovarjajo ali celo strahujejo.

Razumere oseba pri politiskih in administrativnih oblastnjah Slovensko — Goriškem so skoro enake, kakor pri naši sodnjah. Povsod so nameščeni tudi Slovenci in med tem tudi posamezni slovešč ne prav dobro zmoznui uradniki. Zato se nij nikomar bati škode zastran slovenskih vlog in če bi se kedaj kaka škoda ali krivica vsled tega pripetila, treba jo s postavnimi sredstvi sicer — a s pogumom in vso odločnostjo odvrniti.

Glavna naša politiska oblastnja, c. k. namestništvo v Trstu, je primorskim Slovencem v narodnem obziru naj nepravicejši. Ona rešuje navadno vse, tudi slovenske vloge v nemškem jeziku, a v tem, da jih rešuje in da jih primerno po njihovem obsežku rešuje, imamo javen dokaz, da jih razume in da smemo ne boječi se nevednih nasledkov nadlegovati gospe namestništvene svetovalce, večidel tuje, s slovenskimi vlagami. Kedar bodo prihajali iz slovenskih pokrajin namestništvu samo slovenski dopisi, potem ne bodo več zadostovali sami predstavljajući in slovenski domarji, kakoršnih se poslužuje zdaj, ampak vlada bo morala resno na to misliti, da namesti tudi slovenske svetovalce, in le tedaj sme-

mo pričakovati, da bo namestništvo slovenske vloge — tudi slovensko reševalo.

Da je g. namestništveni svetovalec Winkler še dan danes v Tominu namesto na svojem mestu v Trstu, so pač primorski Slovenci sami naj bolj krivi in v prvi vrsti slovenski župani, ker bodisi iz neopravičenih oportunistnih razlogov ali pa iz nedostojne podložnosti vedno le po nemško dopisujejo namestništvu. (konec prih.)

Dopisi.

V Gorici 16. julija. — Prepirnost zastran zadnjih mestnih volitev v Gorici se zapleta čedalje bolj in postaja zanimiva tudi tistim, katere volitve same bistveno malo ali nič ne brigajo. — Kakor smo že poročali je starešinstvo zavrglo volitev III. volilno skupščine, zoper kateri sklep je vložil cesarski komisar svoj „veto“, zahtevaje, naj se predložijo vsi volilni spisi namestništvu v Trst.

Namestništvo pa, katero ima po občinski postavi goriškega mesta samo pravico zaustavljati (suspendovati) enake sklepe, a ne je uničevati, je sklep, s katerim je bila volitev III. skupščine odvržena, razveljavilo in volitev potrdilo.

Zdaj je bila občna pozornost na to obrnjena, kako se bo obnašal mestni zastop gledé te namestništvene odločbe.

Dr. Pajer, kolo, katero gori v sedanje mestne homatije a s tako strastjo, da so se celo vladi vse niti na njenem vretenu zmedle, je takoj sklical vse nove in stare starešine tako imenovane avstrijsko-liberalne stranke, kakor se nam prepoveduje, v deželno hišo, v prostore kmetijske družbe, da bi jih pregovoril, naj glasujejo v prihodnji seji zoper rekurz, ki bi se predlagal proti omenjeni namestništveni odločbi. Dolgo je govoril in prepričevalno je nekda upletal zvijačne razloge v svoj govor, — a prevaril se je revež ter se prepričal, da moške zmerne stranke, nijso vsi vladni mameluki in njegovi, ampak da cenijo nekateri občinsko samoupravo (autonomijo) in

LISTEK.

Slovenska stenografija.

Stenografija ali tesnopis (brzopis) je vednost, ki uči izrečene glasove v kolikor mogoče kratkem času na papirji zaznamovati. Najvišji njeni namen je govoru v istem času tudi s pisnom slediti. V dosego tega namena poslujejo se znamenj, stenografičnih črk, ki obstojijo večidel iz pik, kratkih, včasih zakrivljenih črt in zavijanj. Vsa ta znamenja so uže sama po sebi taka, da se dajo v najkrajšem času zapisati. Vrhu tega se doseže po zvezi in spojenju dveh ali tudi treh črk še večja hitrost. Če privzamemo še kračenje naj poprej posameznih besed, potem celih stavkov in zadnjic tako imenovano logično kračenje in kračenje po glasu najimenitnejega samoglasnika v kaki besedi, tedaj bomo razumeli, kako je mogoče stenografu, da sledi govorniku s pisnom, tudi če še tako hitro govori. Neobhodna potreba za dobrega stenografu je, da ima tisti jezik, v katerem stenografuje, popolnoma v svoji oblasti, da so mu zlasti vse fraze in karakteristični izrazi ter vsi pregovori znani. Kdor tega ne zna na bo mogel stenografskih zapisnikov brati. Tako imenovana komorna ste-

nografija, ktero rabijo stenografi v velikih parlamentih, pa tudi navadna stenografija ima vrhu vseh kr. črj in neki stalna znamenja za besede, ki se bolj pogostoma rabijo (zlasti za samostalnice, zamena, številke in pomožne glagole). Ta znamenja, ki so večidel iz ene ali dveh posameznih črk sestavljena, imenujejo Nemci „sigel“, Hrvati pa „samoznake“. Stenograf mora ta znamenja na pamet znati.

Selaj, ko smo se seznanili z bistvom stenografije, poglejmo malo še njeno zgodovino. Gotovo je, da je ta vednost jako stara, kajti, kakor hitro je začelo kako ljudstvo v omiki napredovati, čutilo je njeno potrebo. Tako nam je znano, da so imeli uže stari Egipčani pri vsej njih okorni pisavi (tako imenovanih hieroglifih) nekako okrajšano pisavo. Brez dvombe so imeli tudi drugi omikani narodi starega veka enake okrajšane pisave. Nova doba pa je napolnila za stenografijo s početkom konstitucionalizma. Ljudstvo je imelo v „ljudskih zborih“, (v Rimu so se imenovali taki zbori comitiae centuriatae in comitiae tributaee,) vso ali pa le nekoliko uprave. V takih zborih so nastopili posamezni govorniki, večidel taki, ki so kako službo opravljali, in govorili so k zbranemu ljudstvu. Govori so bili včasih jako važni in pokazala se je potreba zapisati je. Ker pa tega nijso mogli z navadnim, so si morali z okrajšanim pisnom zabilježiti (zapisati). In zares, slavni

Ciceronovi govori ohranili so se nam le na našo. Tiron, ki je bil poprej Ciceronov sužen potem pa osvobojen, zapisoval je te govore s pomočjo nekake stenografije in je je zbral ter poznim stoletjem ohranil.

Še veči korak pa je storila stenografija na Angleškem. Uzrok temu je, da se je na Angleškem primerno jako zgodaj ustavno življenje začelo in se tudi do današnjega dne ohranilo. Angleži imajo posebno nagnjenost do parlamentarnega življenja in to je storilo, da so je zanimali vsi javni govori in da so je želeli tudi pisane brati. Zato se je na Angleškem veliko mož se stenografijo pečalo.

Tudi Nemci so začeli v pretečenem stoletju na to misliti. Gabelsberger je posvetil vse svoje življenje tej znanosti. Znašel je sistem, kterege se drži vsa južna Nemčija, bližnji Slovani, pa tudi drugi narodi, kakor n. p. Italijani. Važnost stenografije spoznalši osnovala so se cela društva, v katerih se ta znanost goji in na obstoječi podlagi k popolnosti spravljajo. Naj imenitnejša taka društva so v Draždanih, v Monakovem, v Innsbrucku in zadnji čas se je tudi v Trstu eno osnovala (poleg italijanskega, uže poprej obstoječega).

Razea Gabelsbergerjeve sisteme imajo Nemci še drugo, ktero je Stolze znašel. Te sisteme se držjo večidel severni Nemci, Prusi. Ljudje, ki

svojo čast v še od minljivih solnčnih žarkov vladne prijaznosti. In moral se je namuznjeno vdati utraviadni mož, da si mu je srd prsa razjedal. Pred volitvami je tudi zbiral P. svoje privržence v deželni hiši, takrat, kakor slišimo, v prostorih dež. odbora.

Uprašamo, s kako pravico sklicuje gosp. deželnega glavarja namestnik take zbere v deželno hišo? Je li deželna zbornica „gmajna“, katero rabi lahko vsak poslanec za svoje namene? Če je tako, potem bomo prosili gospode poslance d.ra Lavriča, d.ra Žigona, Doljaka in druge, naj nas skličejo v deželno dvorano, kedar se bomo posvetovali za stran prihodnjega tabora.

Starešinstvena seja 13. t. m. se je še precej mirno vršila. Predsedoval je dr. Maurovič. O zadevi pritožbe sta govorila samo dr. Deperis in dr. Pajer. Zadnjemu so poslušalci sikali. Pritožba je obveljala in se bo odposlala ministerstvu, kedar jo sestavi dotični odsek. Zdaj so vsi radovedni, kako si bo vlada iz zadrege pomagala: ali bo potrdila namestništveno odločbo, kar nij verjetno, ker so o tem menda vsi ene misli, da je namestništvo prestopilo meje svoje oblasti, ali se bo vdala starešinstvenemu sklepu ter razpisala za III. skupščino novo volitev, ali pa bo razpustila celo starešinstvo in ukazala nove volitve. Nam je vse eno, a to bi nam bilo vendar po godu, da bi vlada sprevidila, da je dr. Pajer, kojega nevgoden upljiv na merodajne kroge občutimo tudi mi Slovenci na Goriškem, nezanesljiv poročevalec in vladi nevarna zaslomba; da je mož, kateri ravna po pregovoru: „Bog je najprej samemu sebi brado ustvaril.“ Stavimo, da bi on rad obril ljudstvo in vlado, da bi le njemu rasla „štimana“ in bogata brada!

Mestni župan Aleksander pl. Claricini tudi žrtva d.ra P. . . a, se je poslovil v primernem, tiskanem pisnu od mestnih svetovalcev in meščanov. Bil je ne prav energičen, a pošten in za mestni napredek vnet mož. Dasi tudi c. k. sodnijski svetovalec vladi vdan mož in znan dober katoličan; so vendar pri zadnjih volitvah uradniki in tako zvani klerikalci zoper njega delali in čudno! zadnji so celo volili protestanta, a njega ne! Goriški Dežman zna več kakor hruške peči!

Iz Soltana. [Izv. dop.] Draga „Soča“ morebiti bo vendar prav, da po malem umolku o črnem poslanci kraškimi in nasledkih njegovega postopanja nekoliko spregovorih.

Da ima kraški poslanec v kljub nezaupnice od vseh svojih volilcev mu poslanc in od vseh slovenskih časnikov odobrene šp zmirom drznost ne le poslanstvo opravljati, temuč tudi kot delegat v delegaciji skupnih zadev se v korist nam nasprotnega ministerstva špiriti, bi se moralo neverjetno zdeti. Iz vsega tega se vidi, da v Črnetu dandanes gospodarji požrešna sebičnost, po kateri bi se rad obogatil, ker morda še zadosta nj, da bi mu ne bilo potreba dalje ne uživati ne viditi stanu kraškega t. j. ne po trdem skalovji hoditi, ne pod vročim solncem v potu svojega obraza si svoj kruh pošteno služiti.

Mislím, da pošteni Kraševci za vse to Črneto nam škodljivo postopanje dobro vedo in za tako tudi spoznavajo, in da če so tudi od nekoliko

časa sem tihi, bodo vendar si to reč pri priuki prihodnjih volitev v mislih imeli.

Tominci pa, kateri so morda krivi, da je Črne še kot poslanec v korist ministerstva nam kot avstrijskim federalistom nasprotnega, da bi se prepričali kakor jaz, da ne prav posluje, bi bil enkrat čas. Omenjeni poslanec Č. je zakrivil, da nij še dozdej dodelana železnica prek naše Soče, za katero je sama natora najlepši in krajsi svet ustvarila, in sicer s tem, da je on vladi pokazal, da z obljubami železnice ali kakih drugih stvari, katere ljudstvu od vlade uže po naravnih pravih same ob sebi grejo, lahko nad poslanci gospodari.

Ker se je Črne vladi podvrgel zaradi obljubljene železnice prek Soče, je zakrivil strasno tudi v tem, da je dal slab izgled, katerega, kakor se zdi, bi se znali, tudi drugi poslanci poslužiti in kakor se je uže nekaj po sl. časnikih čitalo, so krajski prvaki prvi, ki bi znali Črnetu posnemati, ako jim vlada obljubi, če jim nij že obljubila, da se bode namesto omenjene črte prek Soče dala Loška izdelati.

Dragi Tominci, pa tudi Vi krajski prvaki! prav bi bilo, da bi pršli vsi, ne le samo do prepričanja, ampak tudi do dejanja v nesebični poštenosti ker poštenost je naj veljavnejša in vse po njej zadobljeno je tudi naj bolj izdatno. Pa tudi tega bi bilo prav da bi se vsi prepričali, da nam je v prvi vrsti treba skrbeti zato, da postanemo faktor v Avstrii kakor so drugi, da bomo sami v lastni hiši gospodarili. Kedo ne ve, da, kdor sam sebi kruh deli, če tudi mehjen kos dobi, je vendar zadovoljen. Dokler ne bomo skrbeli se tujega gospodarstva rešiti, in drug drugemu kos kruha iz rok pulili v korist tujcev, če nam od tega le drobtinico obljubijo, gotovo ne smemo pričakovati mirne, zadovoljne in srečne prihodnosti, ne sebi ne našim naslednikom. Mislím dalje, da za sedaj bi bilo najbolje potrpeti kar je največ in le zato skrbeti, da bomo skoro Slovenci zedinjen factor, kakor je več drugih v Avstrii; to dovedemo le z lastnim avtonomičnim gospodarstvom, ker le potem smemo zadovoljnosti in sreče pričakovati. D.

Politični pregled.

Naša notranja politika je nekoliko zmešana, sedajno ministerstvo ne uživa zaupanja niti centralistov, niti federalistov. Centralistom se zdé nekteri udje ministerstva premalo liberalni in odločni. „Vaterland“ si stanje našega ministerstva tako-le razmatruje: Cesar je uže večkrat pokazal, da mu je sprava na srečo; pod Hohenwartovem ministerstvom smc ji bili blizo, ker so česki fundamentalni članki najboljša podlaga k spravi. Pa decembristi, hoteči nadvlado svoje stranke, so se ustavili spravi ter žugali, da se bodo z vso svojo močjo upirali uvedenju fundamentalnih člankov. V merodajnih krogih so se ustrašili decembristov in cesar bil je dal slovo Hohenwartu. Na to je iskal več časa ministerstva, katero bi bilo sicer nemško in centralistom vsaj na videz všeč-

no, a vendar ne preojstro proti državno-pravni opoziciji, da je ne razdraži in pripravi do obupnih korakov.

Ta program je nekda naše sedajno ministerstvo sprejelo in zaradi tega smo dozljaj vidili, da se ministerstvo nič prav ne upa na dan s tistimi reformami, katerih tirjajo ustavoverci. Tako na priliko se je ministerstvo zadovoljilo s tem, da je drž. zboru predlagalo zasilno volilno postavo, namesto da bi bilo koj predložilo neposredne volitve za državni zbor v katerih vidijo centralisti svoj paladium. In ravno tako se ministerstvo ne kaže posebno naglo gledé verskih postav, brez katerih decembristi ne morejo več živeti, temveč se kaže ministerstvo prav uljudno škofom na njih spomenico gledé verskih in šolskih zadev. Ministerstvo brez barve pa v Avstrii ne more obstati; ljudje, ki svoje prepričanje in svoje nazore žrtvujejo službam, niso sposobni državnih ciljev zasledovati in državo na dobri moralni podlagi urediti. Zarad tega vidimo, da naše ministerstvo le životari in da se bliža razpadu, ker nima nobene zaslombe. Iz tega pa vidimo tudi, kako malo domoljubja in značajnosti je med centralisti. Mi smo jih vidili uže večkrat, kako so žrtvovali svoje prepričanje službam: mel tem, ko možje federalistične stranke delajo iz čistega domo- in pravicoljubja in so tedaj skoz in skoz pošteni, pa morajo zaradi tega biti tudi njih privrženci pravi poštenjaki. A stranka, ki si je krivico zapisala na svojo zastavo, ne more izgojevati značajnih mož. Vidi se tedaj, da se ona gujila stranka bliža svojemu propadu in da morajo zmagati pravični federalisti, ker pravica mora prodrati v Avstrii, drugače je Avstrija pogubljena. Minister Stremayr bode menda uže v kratkem zapustil ministerstvo; kot njegov naslednik imenuje se profesor Neumann, kateri bode imel nalogo ustavovercem usta zamašiti z novo konfesionalno postavo. Vse kaže, da so v resnici bili dogovori med avstrijskimi škofi in Stremayrjem in da se je menda sklenil nek kompromis. Zarad tega razpor v ministerstvu in prijaznost episkopata z ministerstvom, čemur je dokaz, da so škofje sami lovili svojo duhovstvo za namenjeno mu vladno podporo. A vsaj naša slovenska nižja duhovščina je ostala zvesta svojim načelom in se ne da vloviti.

Ustavoverni časniki so razupili, da je kardinal nadškof v Pragi, knez Schwarzenberg, razposlal okrožnico do svojega duhovstva, v kateri je spoznal za veljavne in pravno obstoječe šolske postave. To dogodbo so oni časniki pozdravljali kot znamenje razpada državno pravne opozicije na Českem ter prepievali skoz celi teden zmago ustavoverne stranke. Na to

poznajo obe sistemi se še vedno prepirajo, ktera je boljša. To je težko določiti, vendar se kaže, da bi utegnila Gabelsbergova sistema prednost zaslužiti. Vsaj če gledamo na razširjenost obeh sistem, zlasti po sosednih deželah, moramo tako soditi.

Tudi Slovani so se poprijeli Gabelsbergerjeve sisteme. Zlasti Čehi so uže veliko napredovali v stenografiji, kajti v Pragi imajo uže več let splek Gabelsbergerjevih stenografov. Za Hrvate je izdal lanskega leta Franjo Magdič (prof. kr. vel. realke zagrebačke) „Stenografijo hrvatsko.“

In mi Slovenci? — Saj se je začel tudi naš jezik uže po parlamentih glasiti, saj se v ljubljanskem in goriškem deželnem zboru tudi slovenski glas odmeva, saj so uže na tolikih tabornih izvrstni govorniki nastopili in saj se tudi v „hramu pravice“ slovenske obravnave vrše. Ali nimamo zadosti priložnosti govore zapisovati in ali niso ti govori vredni, da se potomcem ohranijo? — Ali do zdaj nismo še nič zapisovali? O smo, smo, pa kakol!

Gotovo je, da zna veliko Slovencev nemški stenografovati, kajti stenografija se uči menda po vseh slovenskih gimnazijah kot prost predmet. S pomočjo tega znanja in na podlagi nemške stenografije osnoval si je vsak, kdor je imel potrebo slovenski stenografovati, svojo stenografijo za slovenske govore. Jaz vsaj poznám veliko takih Slovencev, ki so po analogiji za naše sikavce in šumevce in morda tudi za druge teže črke, kakor za j, f, t, lj, nj, posebno znamenja vpeljali. Ali

ta stenografija je umljiva le sestavljalcu samemu in ne more nič koristiti, ker je nihče drugi ne razumeva. Tako imamo na Slovenskem uže Bogve koliko stenografij, in dozdeva se mi, da tudi g. Tanšek, prvi slovenski stenograf, si je tako pomagal. Tudi pisatelj teh vrstic je imel priložnost učiti se slovenske stenografije, ktero je njegov učitelj sam zložil.

Začeli smo tedaj živo čutiti potrebo slovenske stenografije. Glede na to potrebo ponudil se je g. Fr. Hafner, učitelj v Mariboru (in sedaj okrajni šolski nadzornik v Marenbergu), uže pri tretjem občnem zboru Sl. matice (7. avg. 1867), da spiše slovensko stenografijo in obljubil jej je predložiti svoj rokopis do konca oktobra istega leta, ker je tudi storil. Matica je izročila rokopis v pregled stenografu Stempiharju in ko je ta umrl, poslala ga je v Prago, naj ga presodijo česki stenografi. Ali česki presojevalci so se res nekoliko zamudili, nekoliko se pa tudi matica pri znanej njenej počasnosti nij podvzivala stako važnim delom in tako se je zgodilo, da se zdaj nimamo tohokrat obečane stenografije in jo menda tudi ne bomo imeli tako precej.

Prav je sicer in neobhodno potrebno, da se slovenska stenografija da v presojo izvedenim možem in pred vsem Čehom, kajti oni imajo starejšo stenografijo. Želeti je namreč, da bi se uže tako preveč razkosani Slovani vsaj v stenografiji ne cepili in bi slovanski stenograf lahko po vseh slovenskih deželah izhajal. Za Slovence in Jugoslovane sploh je to tem lože, ker imajo

česki črkopis. Upam, da je tudi prof. Magdič svojo stenografijo po česki osnoval.

Največe težave v slovenski stenografiji dela j v različnih zvezah s samoglasniki, zato je pred vsem treba, da se stvar temeljito preštudira. Tudi sikavci in šumevci so precej sitni, vendar se da lože z njimi opravljati. Prof. Magdič je znamenja za g, p, f, t, lj, nj in rj prav primerno izbral. Za sikavce in šumevce pa bi si mi želeli kračih znamenj. Izpustil je hrvatski čj in tj za Slovence, a zdi se mi, da po nepotrebnem, kajti slovenski jezik tudi rabi to zvezo. (Dandanasnji sicer roje pišemo tj mesta tj n. pr. se omrtijo, ali v stenografiji bi ne bilo treba tega natančneje zaznamovati, saj si ona sploh več svobodčin dovoljuje). Sploh pa naj se ne gleda toliko na lepoto znamenj, nego na to, ali se dajo hitro zapisati in v drugim topiti. Pri vsem tem pa naj se ne odlašá več slovenska stenografija.

Dokler nimamo še lastne, sezimo po prof. Magdičevi stenografiji. G. pisatelj jo je sam nekoliko za Slovence popravil, dasi tudi bi še tega ne bilo treba. Dijaki, pripravniki in bogoslovci! naročite si to knjigo (če se jih več ukud naroči dobé se pri g. pisatelju po 80 novcev.) Znano vam je, kako velike važnosti je daudanos javno življenje. Velikokrat imate priložnost slišati izvrstne govore. Stenografi se navadno prav dobro plačujejo in kot taki se smejo vsakega javnega shoda vdeležiti. Koristi za dijake, ki gredo na univerzo, nočem niti omeniti!

pa se oglasi česki list „Čeh“, organ omenjenega kardinala, in zagotavlja, da je okrožnica le „pium desiderium“ ustavovercev, pa da niti kardinal, niti drugi česko-moravski škof nij izdal ne take, ne druge okrožnice. — Na Českem je policija zavohala zaroto proti življenju namestnika Kollerja; dozdej so zaprli 7 sumljivih oseb; ustavoverni listi so zagnali vik proti Čehom; a kakor se zdaj vé, je vsa zarota le otročja reč; pri enem mladenču se je našlo eno pismo, ki govori o neki prisegi društvenikov tajnega društva: a orožje se nij dobilo drugo, nego dva revolverja. Židovski listi so uže navajeni iz vsake malenkosti politični kapital kovati. Pravi zarotniki ne bodo skrivnih spisov po mizah puščali.

Hrvaške zadeve nas Jugoslovane vse posebno zanimajo. Da situdi se ne moremo nič kaj sprijazniti z ono poravnavo, katero je začela narodna stranka z madjaronsko, vendar pa ne moremo obsoditi narodne stranke, da se je iz sebičnosti ali kratkovidnosti tako spravljivo pokazala; marveč so jo gotovo drugi faktorji, s katerimi je treba v politiki v časih računati, k temu prisilili in morda je iz gole ljubezni do svoje domovine in želeča napredka zaostale Hrvatske vso svojo popularnost v nevarnost postavila, da bi za svojo deželo nekoliko svobode, materijalnega napredka in kar je največ zedinjenje z Dalmacijo dosegla. Tudi adresa na cesarja, katera je bila Nj. Veličanstvu na Dunaju izročena 12. t. m. je sad kompromisa obeh strank. V adresi povdarja hrvatski sabor, da je deželi potrebnih mnogo reform zlasti v upravi, sodstvu in poduku, da je treba narodu zopet vcepiti zaupanje do javne oblasti, katera je bila globoko pretresena v tečaju zadnjih treh let, zaradi tega prosi sabor za tako vlado, do katere bode lahko imel narod zaupanje. Nadalje obljubuje sabor, da bode z vso pripravnostjo izbral iz svoje srede odbor kateri se bode z enakim ogerskim odborom domenil glede vtelesenja varaždinske krajin, mesta Senja in Siska in izrazuje željo, da bi se delokrog in oblast tega odbora razširila, ker se je pokazalo, da državnopravno razmerje, kakor je bilo vredjeno s pogodbo l. 1868, nij prikladno trojedini kraljevini. Tudi prosi sabor, da bi se deželi zagotovila popolna avtonomija in da ne bi se vtikal skupni sabor v notranje zakonodajalstvo Hrvatske, ker hrvatski sabor mora biti popolnoma neodvisen od ogerskega in skupne zadeve morajo biti zaradi tega natančno določene, s kratka sabor prosi vladarja za vresničenje popolne samouprave in odgovornosti bana nasproti saboru.

Naposled pravi adresa, da sabor smatra vprašanje zaradi mesta Reke kot nesrečno, in prav tako polaga sabor cesarju na srce, da bi uže večkrat po dalmatinskem dež. zboru izraženo željo zaradi zedinjenja Dalmacije s Hrvatsko in Slavonjo uresničiti blagovolil, ker je v resnici Dalmacija integralni del trojedine kraljevine. Cesar je deputacijo, katera mu je izročila adreso, prav prijazno sprejel in na nagovor predsednika Mazuraniča odgovoril, da bode ogerski zbor dobil opomin, naj voli regnikolarno deputacijo, ki bode z enako hrvatsko deputacijo prenarediti in dopolniti imela v hrvatski adresi omenjene zakone.

Vrh Dr. Makaneč, kateri je v saboru govoril proti adresi in nasvetoval, naj sabor namesto adrese izreka, da tabor ne more poslati svojih prilancev v peštanski zbor, dokler se ne sklče ves celokupni zbor kraljevim Hrvatske, Slavonije in Dalmacije, se je z malim kardelcem odcepil od narodne stranke; njegova stranka postane korektiv tej zadnji, ker bode čevala nad njo, da preveč ne zabrede in da ložeje opraviči svoje tirjatve nasproti madjaronski stranki. — Kakor narodna se je tudi madjaronska stranka razcepila. Baron Prandau ja vse še nekoliko poštene elemente izmed madjaronov okoli sebe zbral in se s svoje stranko približal zmirlnejši narodni stranki; tako je postalo mogoče porazumenje katero dozdej dobro napreduje. — Sliši se da postane Baron Prandau banus; to vest novine sicer dementujejo, a vendar je jako

verjetna, če jemljemo v poštev polit. razmere na Hrvatskem in načel, po katerem vlada navadno priznava in skažuje svoje zaupanje posredovalcem. — Na vsak način se je najjati, da bode prihodnja hrvatska vlada narodna, vsaj pa bolj poštena od sedajne in pretečenih. —

Mi bi bili sicer želeli, da bi bila Makanečeva načela že zdaj zmagala; a če prav vidimo, je vse to, kar je učinila narodna stranka, le prelaz, le politika začasna oportunitete, da se namreč enkrat zedinijo v eno telo vsi deli trojedine kraljevine in da zadobi hrvatska nekoliko svobodnih zakonov; kedar se enkrat to vresniči, bode gotovo skrajna narodna, ali Makanečeva stranka na krmilo prišla in Hrvatska bode začela pravo jugoslovansko politiko, brez katere Hrvatska ne more biti faktor v slovanskem svetu.

Razne vesti.

(Oni suplent) na tukajšni realki, katerega poznajo naši čitatelji iz šaljive dogodbe v 24 šte. našega lista, šo zmerom pisari v „Deutsche Zeitung“ in psuje Slovence, poslužajoč se politične terminologije Lerchenfeldskih politikov. — Tako na priliko očita Slovincem pijanost, surovost i. t. d. Vmes pa tudi včasih prav okroglo zabeli. — Čujte, čujte, kaj je pisal oni dan: „Kras Gorico varuje pred burjo!“ Ste uže slišali kaj tacega? In gospodič, ki to piše, podučuje našo mladino v geografiji. — V lepih rokah je naša mladina! Zadnjič je oni gospodič telegrafoval v „Deutsche Zeitung“, da so ga Slovenci napadli na ulici. — Da bi se kak pošten Slovenec zgrešil nad onem revštom, to nij verjetno, ker Slovence so za paglavce še zmerom. Neka italijanska stranka v časih najemlje tako zvane „Šanrokarje“, da paglavce po ulicah podé. — Tam naj išče gospodič svoje preganjalce. — Surovo je na vsak način, da oni gospodič narodu, med katerem živi, očita pijanost. Mi nijsmo Nemcem nikoli kaj tacega očitali, dasitudi smo uže marsikterege kulturonošca vidili, ki je na solkanski cesti svetega Urha na pomoč klical. Naj bi oni suplent pred svojim pragom pometal in ne delal nečasti svojemu stanu. Res je sicer, da 6 gold. za vsako korespondenco je lepa reč, in za 6 gold., vsako breznačajno revče rado prodaja laži na cente, če dobi norca, ki mu jih plača.

(Pozor občinarji!) V današnjem listu je natiskan razpis učiteljskih služeb v Kanalu, Črnicah, Solkanu, Mirnem, Kamnjah, Sv. Križu, Ajdovščini in Rihenbergu. Dotične kraje šolske svetovalstva bodo same zbirale svoje učitelje in jih predlagale v potrditev okrajnemu svetovalstvu v Gorici. Občinarji! v vaših rokah je tedaj, da si dobite zmožnih učiteljev, navdušenih za napredek svojega naroda. Naši učitelji na Goriskem so sicer po večini dobri narodnjaki, a nekteri so vendar premalo izobraženi, nemarljivi in nijso tedaj poklicani, delati na polju ljudske omike. Dobra odgoja naše mladine nam zagotavlja boljše prihodnost: dober učitelj je neprepeljiv in srečna tista občina, ki ga ima. Ne bodi Vam tedaj malo mar zmožnosti in lastnosti Vaših učiteljev, ampak vsaka srenja naj se trudi in dela na vse kriplje, da se znebi slabih učiteljev in da jih nadomesti z dobrimi. Tiste občine pa, katere imajo uže dobre učitelje, naj si jih hranijo in naj jih spoštujejo kot svoje dobrotnike.

(Loška železnica je tudi v nevarnosti.) Konsorcij ali društvo, katero je ministerstvu izročilo ponudbo zaradi zidanja loške črte proti 30letnem oprostenu vsacega davka, je bilo pozvano po ministerstvu, da naj položi kavicijo. Ker pa kavicija znaša blizo pol milijona gold., so se nekteri gospodje društveniki iz Trsta te dni odpeljali na Dunaj, da bi pri kaki ondotni banki dobili kavicijo na posodo; a nobena banka jim nij hotela posoditi kavicije, vsled česar je eden onih gospodov te dni telegrafoval v Trst, da gre do v Prago iskat kavicije. To je slabo znamenje, kajti če se jim nij posrečilo na Dunaju, kjer je več bank, kakor v Gorici štacun, toliko manj bode svoj namen v Pragi dosegli. Podvzetje, ki znaša trideset milijonov gold. in nima kredita za pol milijona, je na vsak način na slabih nogah in nima prihodnosti. Tedaj se je še zmerom najjati, da loška črta propade in zmagati morebiti predelska.

(Čestni odbor v Gorici.) Ker se je gospod deželni glavar grof Coronni odpovedal zaradi pre-mnozih drugih poslov čestnemu odborništvu in predsedništvu, je naš čestni odbor izvolil v seji dne 12. t. m. g. Rudolfa Bar. Tacco-a za predsednika. Odbor nij v njem izvolil plemenitasa ampak marjivega in praktičnega moža, kateri se tudi v okrajni komisii za uravnavo zemljišnega davka prav odločno poteza za koristi našega po-sestva.

Ob enem je odbor sklenil poslati zahvalnico bilšemu predsedniku g. grofu Coronni-ju za njegovo triletno požrtvovalno delovanje v odboru.

Pri tej priliki je bil na dnevnem redu načrt nove ceste od Gunjač čez Gradec do Plavij; toda ker je do zdaj dovršen samo načrt od Gunjač do Vrhovlj, je odbor naročil zemljemeru, da ima nemudoma končati načrt do kanalske meje in sicer v zvezi s črto, katero je premeril na kanalski strani. Za izdolanje te ceste je odmenjenih do zdaj v proračunu goriškega odbora 4000 gl. Delo je cenjeno pa samo od Gunjač do Vrhovlj na 5600 gl.

Tudi načrt nove ceste od Dornberga čez Železna Vrata na Kras je že skoro dovršen. Kedar ga čestni odbor potrdi, nameravajo se Dornberčanje takoj dela lotiti. Obljubili so namreč 1500 služeb (robot) za to delo, s katerimi hočejo cestno črto že letos pretrgati. To je že lep dokaz napredka, kedar se občine same poganjajo za osnovo novih cest in se tudi dela poprimajo.

Na čepovanski strani se je razširila in popravila cesta pred Čepovanom in se dela kos nove ceste zraven grgarske vasi. Odbor je izbral komisijo, katera ima ta dela prevzeti.

Cesta, katera drži od Podgore v Ločenik, se ima na enem mestu razširiti. V ta namen je odbor sklenil pogoditi se z dotičnimi lastniki, da odstojijo, kolikor treba zemljišč, ali pa, če bi se z lepa ne dalo, nastopiti pot eksproprijacije.

Napeljavanje grušča za leto 1872 na vse skladovne ceste se bo oddajalo najemnikom vsled ustmenih ali pismenih ponudb. Kedar bodo v ta namen odločeni odborniki pozvedili in naznanili, kolko treba grušča na posameznih cestnih kosih, pošlje odbor vsem občinam dotična oznanila.

Če se oglasio taki ponudniki, kateri bi hoteli proti spodobni ceni napeljati batujski grušec na celo Dornberško cesto, dala se bo takim ponudbam prednost. Batujski grušec je znan kot najboljši cestni materijal in menda bo odbor na dobičku, če ga tudi po primerno viši ceni plača.

(5.11 izkaz daril za nesrečnike na Českem) Anton Mighetti in sin gl. 5, Goriška požarna straža gl. 5, Nj. Vis. knezo-nadškof And. Gollmayr gl. 100, Alojzi Dr. Zorn gl. 5, Jakob Bolaffio gl. 5, Monsignor Janez Abram gl. 4, France Kodermac, vikar, gl. 1, Anton Grusovin gl. 1, Anton Kumer gl. 1, Jernej Strečkl gl. 2, Janez Bap. Bressan, vikar, gl. 3.25, J. B. Ceket gl. 1, G. G. F. gl. 1, Monsignor Dominik Castellani gl. 3, France vitez Pagani gl. 5.

S posredovanjem županstva v Mernem:

Jan. Kerst. Elersič, župnik v Mernem, gl. 5, Janez Sculettari župan gl. 5, Janez Faganelli gl. 5, Vincencij Faganelli gl. 3, Janez Hausner gl. 3, Jožef Jakel gl. 1, Henrik Vuk novč. 50, Anton Marmolja gl. 1, Maria Mozetič gl. 1, Anton Droč gl. 5, France Budin gl. 1, Tomaž Beltram gl. 1, Jožef Tomsič gl. 1, Jožef Pelicon gl. 1, Ljud. Bassutti gl. 1, J. N. Streš, kaplan, gl. 2.50, Jožef Maruš č gl. 1, Anton Ferletič gl. 2, Jožef Beltram gl. 1, France Zavnik gl. 1, Anton Budin gl. 4, Janez Klančič gl. 1, Jožef Pahor gl. 1, France Spazapan gl. 3, Blaž Tribušon gl. 1, Anton Botlovič gl. 5, Mihael Mozetič gl. 5, Jožef Sulgoj gl. 1, Jožef Komel gl. 1, več vernih v cerki gl. 17. Skupaj gl. 218.25. Če pristejemo do zadnjih nabranih frankov 160 gl. 2198. Imamo skupni znesek frankov 160 gl. 216.25.

Dotični odbor, kateri je na vsak način lep znesek nabral, naznanja uredništvu s pismom 6. t. m. da s tem izkazom jenja svojo delalnost in da se srčno zahvaljuje č. gosp. dariteljem za obitne darove.

(Kmetijska šola v Gorici) je že sklenila šolsko leto in sicer s tem namenom tako zgodaj, da bi se zopet začelo 1. septembra, ko bo prihajal naj ugodnejši čas za praktično vinorejsko podučevanje.

V slovenskem oddelku je bilo samo 6 rednih dijakov, ki so vsi vživali deželne štipendije po 80 gl. En izredni obiskovalec (hospitant) je med letom izostal. Izpitate so vsi prav dovoljao napravili; naj težej j.m. je šlo v kemii, ker dotični učitelj ne zna slovenskega, nekateri djaki pa ne nemškega, tako, da nj drug drugega razumel. Kmetijska kemija je umnemu kmetovalcu jako koristna in zaradi tega bi bilo želeli, da bi se profesor kemije brž ko brž slovensko naučil, ali pa, če mu ne

gre ali če se neče toliko potruditi, naj bi kdo drugi podučeval slov. dijake v kemii.

(Miločarnost) Nesrečniki na Českem so vzbudili občno sočutje. Celó jetniki v Lvovu, Koprnu in Gradiščem so prosili, da smejo kaj za-nje darovati iz svojih zaslužkov, kar so jim dotične oblastnije tudi rade dovolile.

(Novi profesorji) pridejo v Gorico in sicer g. Matevž Vodušek iz spodnjega gimnazija v Kranju in Ivan Widmann iz više realke v Lincu na tukajšnji viši gimnazij, Ivan Repič pa iz više realke v Kremsu sém na višo realko. Prvi in zadnji sta Slovenca.

(Umeri) je po kratki bolezni modroslovec na Dunaji, France Pegan, iz Škofje Loke. Ko je imel vsaj nekoliko uživati sad svojega truda, v sredi preskušeni, pobrala ga je neusmiljena kosa. Narod je izgubil v njem izvrstnega učitelja in njegova mati edino podporo.

Pogreba so se udeležili vsi slovenski visokosolci. Na grobu so mo zapeli „Blagor mu“ in „Jamica tiba.“

Množenje vinske trte. Spisal S. B. K.

Vsaki vinorejec si prav lahko svoje bilfe doma v svojim vrtu izredi, s tem si za nakupljenje in za naročanje trt dosti stroškov prihrani, in najbolj bo prepričan, da tisto vrsto trt pomnoži, katero želi, ker z naročbo se večkrat človek prvari in zahtevane vrste ne dobi.

Kdor pa želi sam trte zrediti, mora posebno na dve reči paziti, in ti ste: kovči, ktere ima vsaditi, in zemlja, v katero jih bo sadil.

Pri kovčih moremo pa še posebno skrbeti: 1.) Da vsako vrsto trt posebej zasadimo in je z drugimi ne zmešamo.

V takih krajih, kjer se malokje vinograd najde, kateri bi ne bil z mnogovrstnimi trtami nasajen, bi mogli v jeseni, dokler se zamore še vrsta od drugih vrst dobro ločiti, zaznamovati tiste ktere hočemo množiti. Želeti bi bilo, da bi se vinogradi, kateri se znovič nasadijo, samo z eno vrsto trt nasadili, in ako imamo v velikih vinogradih različne lege, naj na se vsaki legi nasadijo trte ktere dajajo na takem kraju naj več in naj boljši pridelek, ker stem mnogo zboljšamo našo trtorajo; ako na to ne pazimo, ne bomo nikdar dobička pri vinoreji imeli, in naših vij nkdar ne zboljšamo.

Vsaka vrsta trt na vsaki legi in na vsaki zemlji ne dozori, ali ne da takega vina, kakoršno bi mogla dajati, ali pa nam jagode jeseni popokajo in gniyejo. Tega se lahko prepričamo, ako gremo ob času trgatve v take vinograde, kjer so trte prav pomešane; kmalu namreč zapažimo, da je pri onih trtah grozdje še zeleno, kiselo, pri drugih gnilo, ali pa so jagode popokale i.t.d. Ako tedaj tako grozdje vse skupaj pobereimo, ne smemo dobrega vina iz njega pričakovati. Lahko se tudi temu ogne, ako se pri trgatvi grozdje izbira in eno od drugega loči, ali s tem se napravi veliko stroškov, kateri bi se lahko prihranili, in kar pod zlo gre, kar segnije in popoka, to se ne more več udobiti.

S tem pa, da se pri nasajenju vinograda za to skrbi, da se vsaka vrsta na ugoden kraj vsadi, še vse to odstrani. Vera, ktera se je pri vinorejcih vtisnila, da je vino od različnih plemen trt naj stanovitnejše, je napačna. Nečem reči da z različnim grozdem napravljeno vino nj stanovitno, ampak nasprotno, je ono stanovitno, ako se umno z njim ravna, da stanovitno postane, ali stanovitnost nj od mešanja različnega grozdja odvisna; in ako hočemo različna vina zmešati, lahko to vsak čas storimo. Vina zmešati ali v vinogradu imeti vsako drugo trto druge vrste je velik razloček.

2. Ako imamo v vinogradu trte na izber, naj se vzemo kovči od mladih trt, ktere so v prvih letih rodovitnosti, in ako je mogoče, izberejo tudi od teh najrodovitnejše. Kovči od starih trt in od takih, ktere so rastle na pusti zemlji, ostanejo šibke in slabe. Med enoletnimi mladikami, ktere se rabijo za kovči, so one najboljše, ktere imajo goste člene in take, ktere niso preveč debele, ampak srednje debelosti. Take mladike ktere imajo preveč sredic, niso pridne, ker nerade rasto in rade gnijo.

V nekterih krajih rabe za kovči tudi dvoletne mladike, kar je celo napačno in sicer zato, ker se mora zarasti vsak narez, bodisi na koreninah ali na vejah, drugače je rastlini škodljiv.

To se pa godi s tem, da se lup mladike zdaljša in rana zaceli. To se mora pri vsaki rastlini, ktero hočemo tako množiti, prej zgoditi, predno poženejo korenike, ktere se pri spodnjem narezu napravijo. Dokler se rana prav ne zaceli, ostanejo korenike male in šibke. Ako tedaj dvoletne mladike za kovči rabimo, se narez na starem lesu nikdar popolnoma ne zarase, ker dvoletne mladike nimajo take rasti, kakor enoletne. Taka

bilfa počne spodaj pri narezu gniti in ne napravi nobene, ali prav male šibke spodnje poglavitne korenike tako, da jej ohranijo življenje samo stranske korenike.

V drugih krajih zopet puščajo na enoletni mladiki še dvoletni le, kar tudi ne velja in sicer zavoljo zgoraj omenjenega uzroka. V severnih vinskih krajih, kjer so vinorejci na višji stopinji zmanstva v trtoraji, nikjer ne rabe dvoletnih mladik za kovči.

Dolgost kovči je prav različna, ali najboljši so od 1 1/2 do 1 3/4 črevlja dolgosti. Nahajajo se tudi daljši kovči, ali le v krajih, kjer se mraza boje, da namreč ne pomrznejo. Navadno rabe v severnih krajih bolj dolge, kakor na južnih.

Pri rezanju kovči se more paziti, da se na zgornjem kraju mladika prevedé tik očesa ne poreže, ker potem se rado oko posuši in ne zažene.

Za trtnico najboljša je lahka in ne prepusta zemlja, ktera je dosti rahla, da more priti do korenik z nanji zrak, kateri je za njih razvitek neobhodno potreben. Vsakako mora tudi zemlja zadostne mokrote imeti, ker, ako se trtnica napravi na prav suhih legah se zaradi pomanjkanja mokrote ne morejo razviti spodnje poglavitne korenike in poganjajo le stranske korenike, ktere dobivajo mokroto od rose in površnega dežja, kateri ne more do spodnjih korenik. (dalje prih.)

Poslano.)

Iz Kobarida, 13. julija.

Dopisnik „s Tominskega“ v št. 28 „Soče“ pozna obravnave okr. šolskega svetovalstva, ako tudi seje niso javne. Ne vem pa, ali je on sam poreden, ali njegov navdihovalec, ker v dokaz mojega „napačnega“ delovanja navaja iz sejinega obranovanja le gol odlok brez razlogov, s katerimi sem jaz svoj nasvet podpiral. Ker me g. dopisnik po imenu kliče, naj mu tudi osebno odgovorim in celo zadevo objektivno razložim.

Dotično sporočilo (o nagradah) g. nadzornika nosi datum od dne 25. oktobra l. 1871, podano je bilo šolskemu svetovalstvu pa še le dne 27. januarja t. l. in je prišlo v seji šolskega svetovalstva na dnevi red konec meseca marca, tedaj pet mesecev potem, ko se je rodilo. Do one dobe tedaj podpisani gotovo nikakor nij odgovoren zaradi zakasnenja. Tudi se zli, da se omenjena stvar dotičnim gospodom prej nij zdelo prav tako „nujna“, kot si jo g. dopisnik misli, pač jim je pa pri seji marca meseca nujna postala, ker se je zahtevala razdelitev brž v tistej seji, v kateraj je bilo sporočilo predloženo.

Mene je v tej zadevi vodilo načelo: naj se razdelit nagrade po vrednosti in zasluženju, — vrednost in zasluga vseh posameznih gg. duhovnov-učiteljev pa meni in menda tudi drugim svetovalcem ni bila natanko znana; zato sem nasvetoval: naj nagrade razdeli pomnoženo okraj. šolsko svetovalstvo, češ, da v njem sedé možaki iz celega okraja, katerih vsak svojo okolico gledé šolskih zadev gotovo dobro pozna. — Po tej poti (sera menil) bo razdelitev narbolj pravična. Ali moj nasvet je bil kar „po domače“ t. j. brez glasovanja odstranjen na vgovor g. prvosednika, da te pravice ožji okr. šolski svet ne sme oddati. Kaj sedaj? G. dopisnik menda tirja, naj bi bil naravnost pritrtil poročilu g. nadzornika kar slepo in brez vsega preiskovanja in pretehtovanja? To pa ne more biti pri možaku, ki je dolžan delati po svojem najboljšem spoznanju in prepričanju. Zato sem predlagal, naj se stvar odloži do prihodnje seje, med tem pa naj se vsak svetovalec iz nadzornikovega sporočila in kolikor mogoče od drugod podučí o zasluženju posameznih za nagrado predloženih učiteljev.

Da se bo pa seja odložila od marca do konca junija, tega jaz nijsem mogel predviditi, kajti postava zahteva vsak mesec po eno sejo. Tudi za tako dolg odlog nijsem jaz odgovoren. Zdaj pa prašam g. dopisnika: ali bi bil moj nasvet res kaj posebno škodoval, ako bi se bila nova seja sklicala v postavnem obroku? Gospod prvosednik bo gotovo malo hvale vedel nepoklicanemu dopisniku, ki ga pred svetom skuša zagovarjati zavoljo cele tri mesece odložene seje, ter ga s tem indirektno obdolžuje.

Poglaruzai.

Urednikova listnica.

G. F. B. v K. Bodite bolj marljivi v svoji službi in ne bo vam treba umivaje gospoda G. sebe umivati. Vemo dobro, koliko zna g. G. slovenskega, vemo tudi da je učiteljska služba v K. razpisana. — Gosp. G. pozna tiskovno postavo najbrže sam in si bo vedel pomagati, kedar bo imel pravi uzrok brez Vaše pomoči.

G. dopisnika iz Gorenjskega in g. A. K.: Prav hvaležni za Vašo prijaznost, toda vedite, da se Soča načeloma ne spušča v nobeno polemiko z novim listom. G. Z. v v Boch. Bistrici Vaši dopisi nam bodo dobro došli. —

*) Za „poslano“ uredništvo ne jemlje nase več odgovornosti, ko mu je nalaga postava. URED.

Cenik raznega blaga na goriškem trgu.

Pš. nica	polonik po gl.	3.10	do gl.	3.20
Rž	"	2.30	"	2.50
Turšica	"	2.60	"	2.65
"	ogerska	2.20	"	2.30
Ječmen, pehan	"	3.20	"	3.40
"	col	2.—	"	—
Fežol	"	3.—	"	3.50
Oves	"	1.35	"	1.40
Ajda	"	2.20	"	2.30
Rajž prve vrste	cent	10.65	"	11.50
"	druge	9.25	"	9.50
Seno	"	1.—	"	1.10
Slama	"	.90	"	1.—
Slamna (špeh)	"	32.—	"	35.—
Krompir nov	"	2.50	"	3.—
Vino, belo briško kvinč	"	13.—	"	14.50
"	črno furlansko	13.50	"	15.—

Cenik moke mlinov v Straciacah.

Moka pšenična A (Auszug)	cent. po gl.	14.30
"	N. II	12.80
"	III	11.10
"	IV	9.50
"	V	7.80

Moka, ržena	cent	po gl.	6.50	do gl.	8.50
"	turščica	"	5.75	"	6.50
"	ajdova	"	9.—	"	10.—
Otrobi drobni	"	"	2.80	"	—
"	debeli	"	2.80	"	—

Št. 143.

Razpis služeb.

V šolskem okraju goriske okolice se s tem razpisujejo sledeče službe:

1. služba nadučitelja - voditelja v šolskih občinah II. verste: Kanal in Črniče, in v šolskih občinah III. verste: Solkan, Miren, Kamnje in sv. Križ.
2. učiteljska služba v šolskih občinah II. verste: Ajdovšina in Rihenberg;
3. podučiteljska služba v šolskih občinah II. verste: Kanal in Črniče, in v šolskih občinah III. verste: Solkan, Miren, Kamnje in sv. Križ.

Dohodke tek služeb kažejo §. §. 22, 30, 32, 33, 36 in 37 deželne šolske postave od 10. marca 1870.

Prosilci naj svoje prošnje, previdene z dokazom učiteljske sposobnosti in dosedanjega službovanja, najdalje do dne 12. avgusta tl. vložijo pri dotičnih krajnih šolskih svetovalstvih.

C. k. okrajno šolsko svetovalstvo okolice goriske, v Gorici dne 11. julija 1872.

Št. 26 pr.

Oznanilo.

Zemljiščnemu posestniku bi utegnilo vgodno biti, ako bi mu bilo na voljo dano poljske dela po najetih zmožnih jetnikih opravljati. Visoka vlada, katera namen je duševni i gnotni blagor jetnikov pa vseh državljanov sploh pospeševati, je zadovoljna tej želji vstreci.

Naznanja se tedaj, da je prosto posestnikom tukajšne jetnike kot dninarje najeti. Se ve, da morajo dotične osebe biti zaradi javne varnosti zaupanja popolnoma vredne.

Ako hoče toraj kdo v poljedelstvu jetnike porabiti, naj se oglasi pri podpisaneu sodniku zavoljo odkazanja jetnika najetega ino zbog dogovorjenja dotične mezde.

C. kr. okrajna sodnija v Ajdovšni,
14. julija 1872.

C. kr. okrajni sodnik
Bevetak mp.

V bukvarnico

F. WOKULAT-OVO

(poprej Essmann-ovo)

v Gorici, na Travniku 409,

se sprejme mladeneč, ki je dovršil vsaj nižo gimnazijo ali realko in se želi knjigarstva naučiti. Kaj več ustmeno v omenjeni bukvarnici.